

Savo manuš ajso dživipen, savo dživipen ajso čačipen

Romano hangos

8, Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 9 • ČÍSLO 20 • VYŠLO 7. LISTOPADU 2007

zprávy

BRNO – Brněnský primátor Roman Onderka ocenil první zaměstnavatele, kteří splnili podmínky pro udělení značky Ethnic Friendly: Audacio, Inventec (Czech), Úřad práce Brno-město a Zetor Tractors. Smyslem značky Ethnic Friendly je přispět k vytvoření nediskriminačního prostředí na pracovním trhu.

PRAHA – Agenturu pro boj se sociálním vyloučením, která má fungovat od ledna 2008, bude vláda schvalovat nejspíš v prosinci. Podle plánu pak začnou agenturami odborníci působit v desítkách měst a obcí, kde existují romská ghetta. Vyberou pět míst v Čechách a pět na Moravě.

KARLOVY VARY – Policisté v noci 4. 11. násilím ukončili koncert v Nových Hamrech, na kterém se v místním hotelu sešlo na 120 příznivců hnutí skinheads. Policisté zasáhli, protože tam zněla píseň s protizidovským textem. Účastníci koncertu se aktivně bránili a dva policisty lehce zranili. Ošetřeno bylo pět návštěvníků koncertu.

BRNO – K dávno již známým rasistům, kteří se již dříve veřejně projevíli, se připojil na svých webových stránkách brněnský zastupitel Petr Paulczyňski. Jeho hlavním tématem je tvrzení, že Cikáni mají právo vše demolovat. Kroně demagogie a nepřipustného zevšeobecňování je to stoka hnilobného hnusu linoucí se z neměně zapáchaných úst.

BRATISLAVA – Na Slovensku se rozšiřují etnická ghetta. Vznikají odsouváním Romů z městských center. Samospráva nic nedělá a čeká na situaci, kdy kvůli neplacení nájemného může přistoupit k vystěhování nepohodlných obyvatel.

Několik set lidí si užívalo romskou hudbu i tanec celý večer Django Fest roztančil brněnskou Flédu

V předvečer státního svátku 28. října přišli oslavit svůj svátek hudby všichni fanoušci romské muziky. V brněnském klubu Fléda se po setmění začaly scházet davy diváků, aby si vychutnaly představení připravené organizátory ze Společenství Romů na Moravě.

Hlavním lákadlem večera bylo nepochybně vystoupení kvarteta Gipsy.cz a brněnských Gulo čar. V rušném dění před začátkem koncertu se pohybovaly desítky Romů obou pohlaví a různého věku, převážně však do třiceti let, mezi kterými se proplétali pracovníci různých nevládních organizací, jejich kamarádi či běžní zájemci o romskou hudbu. Veselá a družná atmosféra dávala vzniknout novým přátelstvím a utrzovala ta stará.

Rozjezd letošního DjangoFestu obstarali brněnští Bagarovci svým pomalým funky-jazzem. Matuš Bagar nezklamal a svým libozvučným hlasem zanechal příjemný dojem u nejednoho posluchače. Po pomalejším rozjezdu následoval tradičně živelný výstup početné kape-

Pokračování na str. 4

Vojta Lavička v komunikaci s návštěvníky zaplněné Flédy

Foto: Jiří Salík Sláma

Čunek dostal od Romů dárek na rozloučenou

Dárkový balíček a v něm dvě tuby krému na opalování, poukázku na dvě šestiminutové kúry v soláriu a průvodní zdravotní od Ivana Veselého, předsedy sdružení Dženo, dostal odstoupivší místopředseda vlády a ministr pro místní rozvoj Jiří Čunek. (Jiří Čunek odstoupil z těchto funkcí 7. listopadu s odůvodněním, že se znovu otevírá vyšetřování jeho údajné korupce.)

Veselý poděkoval Čunkovi za „vzorně odvedenou práci ve vládě České republiky na poli integrace Romů do společnosti“ a upozornil, že zasláné samoopalovací mléko neobsahuje ochranné filtry. Závěrem mu popřál „krásné opalování po celý zbytek roku.“

Jiří Čunek se rád střefoval do Romů. A oni zuřili. Teď se dočkali. Jejich úhlavní nepřítel odchází. „Všichni Romové jsou rádi,“ říká Čenek Růžička z Výboru pro odškodnění romského holocaustu.

Už dlouho žádný politik neležel Romům v žaludku tolik jako Jiří Čunek. Jeho hlavu chtěli už dávno. A to když Čunek radil čtenáři deníku Blesk, jak sehnat 200 tisíc na dostavbu domu: „To se budete muset jet někam opálit, začít dělat s rodinou binec, na náměstí dělat ohně, a potom se vás možná někteří politici zastanou a řeknou – on je chudák.“ Právě tento výrok teď Romy inspiroval k tomu, aby se s Čunkem stylově s dárky rozloučili. „Chceme ukázat, že si

z toho dokážeme udělat legraci,“ říká předseda romského sdružení Dženo Ivan Veselý. „Mně ho přišlo až líto.“ Když Ivan Veselý sledoval reportáž České televize o tom, jak Čunek čerpal sociální dávky, nevěřičně kroutil hlavou: „Mně ho přišlo až líto.“

Říkal jsem si, že teď by se mohl sám přestěhovat do kontejnerů za Vsetínem. Přece on sám tvrdil, že bojuje proti zneužívání sociálních dávek, a pak je sám bere? Co je to za nesmysl?“ říká Veselý.

Pro Jiřího Čunka má vzkaz. „Rád bych mu jako křesťanovi připomněl: Boží mlýny melou pomalu, ale jistě.“ Shoduje se tak s ohlasy od Romů, které nyní zaznamenal.

(red s využitím LN)

z obsahu

IQ Roma servis: 10 let

„Pracujeme s klienty, ne pro klienty. Naše práce stojí na tom, že věříme v potenciál lidí, s nimiž pracujeme,“ popisuje hlavní princip práce tohoto brněnského občanského sdružení jeho ředitelka Katarína Klamková. IQ Roma servis vede od jeho založení v roce 1997.

strana 3

Výzkum na Karlovarsku

Muzeum romské kultury v Brně se snaží mapovat nejrůznější aspekty romské historie a kultury. Tentokrát jeho pracovníci sledovali poválečnou migraci Romů ze Slovenska, která nebyla ve vzpomínkách současníků dosud dostatečně zachycena.

strana 7

Rozhovor s vládním zmocněncem pro lidská práva Janem Litomiským Integraci nelze vynucovat násilím

Jan Litomiský

Foto: KH

S nástupem nové vlády po volbách v roce 2006 byl jmenován vládním zmocněncem pro lidská práva Jan Litomiský, bývalý disident a chartista. Redakce Romano hangos s ním uskutečnila tento rozhovor.

Začneme náš rozhovor anti-diskriminačním zákonem, který je nyní ve schvalovacím řízení parlamentu. Všeobecně se mní, že ho žádná z politických stran nechce, ale že musí být přijat jako úlitba povinností ČR v EU. Co si o tom myslíš ty?

Vládní návrh antidiskriminačního zákona vychází z příslušných směrnic Evropských spo-

lečenství. Nezakazuje jakoukoliv diskriminaci (chápeme-li diskriminaci jakékoliv rozlišování), nýbrž diskriminaci z důvodů, které jsou v něm výslovně uvedeny: rasový nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, vyznání, a to opět v oblastech výslovně vyjmenovaných, zejména v přístupu k po-

volání, členství v odborových a profesních organizacích, v přístupu k sociální a zdravotní péči, ke vzdělání a k veřejně nabízenému zboží a službám včetně bydlení.

Většina těchto oblastí je již pokryta v Listině lidských práv a svobod a jsou součástí Ústavy, a dále v některých zákonech, avšak ne úplně. Abychom naplnili zcela příslušné evropské směrnice, je nevhodnější a nejjednodušší formou tento anti-diskriminační zákon.

Zákaz diskriminace z vyjmenovaných důvodů v oblasti veřejné správy nikdo nepochybňuje.

Kritika zprava však kritizuje rozšiřování zásahů veřejné moci do soukromých vztahů a také že aplikace tohoto zákona může vést k uzavírání vynucených smluv. Jedná se o pracovní-právní vztahy a o veřejnou nabídku služeb a zboží. Podle mého názoru veřejná nabídka není úplně soukromá a vládní návrh je vyvážený. Kritika zleva považuje zákon, tak jak je koncipován, za nedostatečný.

Pokračování na str. 4

zaznamenali jsme

Čunkovy Romy odstříhli od elektřiny, i když platili. Romská rodina, kterou nechal Jiří Čunek vystěhovat ze Vsetína na Prostějovsko, zůstala koncem října bez elektřiny. Rodina Tulejových při tom elektřinu zaplatila a splácí rádně i půjčku na domek, který je rozpadávajícím se stavením. Na začátku zimy zde kromě dospělých žijí i malé děti a novorozenci.

Ústavní soud se bude zabývat trestním oznámením na Čunka. Romka Claudie Laburdová podala ústavní stížnost proti rozhodnutí policie, která odložila trestní oznámení na vicepremiéra Jiřího Čunka (KDU-ČSL) za jeho výroky na adresu Romů. ČTK o tom 30. října informovali její obhájci Martin Čonka a David Máša.

Projdou či neprojdou náckové židovským městem? Podle rozhodnutí soudu se pražská radnice chovala nesprávně, když pochod neonacistů pražským židovským městem zakázala. Soud poukazuje na administrativní nedostatky ze strany radnice. Všichni však vědí, a musel to vědět i soudce, že takový pochod je hnusnou provokací, která nese jasné znaky historických a rasových projevů. V Listině základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku, se praví, že právo se pokojně shromažďovat lze omezit zákonem v případě, že takové shromáždění odporuje mravnosti nebo ohrožuje veřejný pořádek, zdraví nebo bezpečnost státu. V tomto případě mravnost je ohrožena zcela evidentně. Soud tedy měl dostatečný důvod, aby pochod neonacistů zakázal.

Romy tu nechceme. V malé španělské obci Vilarchán se obyvatelé zalekli pětičlenné romské rodiny, která se ucházela o dům v centru obce. Romové předtím bydleli v blízké osadě O Vao, odkud se však na základě soudního rozhodnutí museli vystěhovat kvůli špatným hygienickým podmínkám. Z toho důvodu je osada, kterou místní vesničané nenazývají jinak než drogový supermarket, určena k demolici. Santiago Gonzáles, vedoucí romské organizace Fundación Secretariado Gitano, považuje postoj obyvatel obce Vilarchán za jasný příklad rasismu.

Největším problémem Romů v Brně zůstává bydlení

Romové v Brně mají nejčastěji starosti s bydlením. Nezvádají platit nájem a velmi často bydlí v nedůstojných podmínkách. Brno má asi 350 000 obyvatel, odborníci odhadují, že 5000 z nich jsou Romové.

„Naši klienti nemají tak vysoké příjmy, aby získali hypotéky a na soukromém trhu jsou často diskriminováni. Obecní bytů je nedostatek,“ uvedla ředitelka IQ Roma servis Katarína Klamková. Podle ní by proto bylo třeba, aby

se v Brně rozšířily možnosti sociálního bydlení. Možnou cestou by byla stavba nových sociálních bytů nebo zastavení jejich rozprodávání.

Romové podle Klamkové potřebují motivaci. Pomohlo by prý také, kdyby rodiny, které nájemné platí a plní si své povinnosti, viděly před sebou šanci dostat se do lepšího bydlení v lukrativnější části města. Naopak neplatící by Klamková striktně trestala.

(red)

Umění práce s počítačem

Brněnský DROM, romské středisko ve spolupráci s Vzdělávací institucí Ing. Radima Martynka vyškolil klienty sociálně-právní poradny v měsíčním rekvalifikačním kurzu Základy služby osobního počítače. Bezplatný kurz pro dlouhodobě nezaměstnané, ze sociálně znevýhodňujícího prostředí nebo s nižším vzděláním, byl upřesněn za finanční podpory Evropského sociálního fondu, z rozpočtu ČR a městské části Brno-sever.

„Cílem bylo naučit účastníky základní obsluhu PC, práci v prostředí Windows, služby internetu a podobně, aby se zvýšila jejich šance při hledání zaměstnání, nebo aby si zlepšili dosavadní dovednosti práce na PC a mohli tak dosáhnout na lepší pracovní pozice,“ uvedl jeden z organizátorů kurzu Tomáš Ergens.

Z přihlášených 10 kurz úspěšně dokončilo šest klientů, kteří získali osvědčení o absolvování.

Tomáš Ergens, DROM

Zpráva ze slovenských Rudňan

Děti v Rudňanech jsou šťastné při vši skromnosti prostředí, v němž žijí Foto: RH

Rudňany leží poblíž Spišské Nové Vsi hodně daleko na východě Slovenska. Z dolů, kde se dolovala železná ruda, vyvázeli hlušinu na skládky a v některých těchto lokalitách se usadili Romové. Takové lokality jsou dvě. Tak zvaná „horní osada“ a „dolní osada“. Přesto, že příroda a krajina kolem je nádherná, netroufal bych si tvrdit, že životní podmínky tamějších „osadníků“ jsou dobré.

3. listopadu jsem měl možnost Rudňany navštívit.

Děti ze základní školy v Olešnici na Moravě totiž uspořádaly sbírku a požádaly Společenství Romů na Moravě, aby ošacení pro Romy do Rudňan dopravilo. Ujal jsem se toho úkolu spolu s terénní pracovnící Společenství Irenou Bagárovou.

Životní podmínky Romů jsou tam bídné. Přece však se jen podaří-

lo pro část romských rodin postavit jednoduchá obydlí, která bych přirovnal k „likusákům“, jaké mnozí z nás znají ze stavebních dvorů různých firem, které byly stavěny pro stavební dělníky, aby během stavebních prací měli kde nocovat. Tyhle likusáky v horní osadě jsou už využívány, v dolní osadě jsou postaveny a připraveny přijmout nové obyvatele.

Dostí špatné je, že se nedostalo na všechny. Ještě mnoho lidí bydlí v chatrčích, jaké tu existují už po staletí.

V horní osadě jsem zaznamenal kulturní centrum, kam chodí všechny děti a mají zde možnost uplatňovat i své výtvarné schopnosti. Středisko vede paní Pustulková. Byl jsem svědkem její neformální a upřímné péče a starosti o děti i o dospělé ženy. Je pro ně nepostradatelnou rádkyní.

Člověk je rád, že může do takových romských sídlišť přijet s pomocí, nahlédnout a zase s ulehčením odjet, protože doma ho čeká teplo a soukromí.

Pocit to není dobrý. Jednorázová pomoc není pomocí trvalou. Takový je život Romů v osadách na východním Slovensku. **Karel Oswald**

Romská charta Evropského fora Romů a Travelerů

Prvořadým úkolem Výkonného výboru ERTF je vypracování návrhu Romské charty a jeho předložení delegátům III. plenárního zasedání, které se uskuteční v listopadu ve Štrasburku. Tento politický dokument vyjádří zájmy a potřeby Romů v současnosti, i jejich vize o budoucnosti.

Dokument zdůrazní, že nedílnou součástí historie evropské civilizace tvoří fakt, že na evropském kontinentu žijí po staletí společně s ostatními národy také příslušníci romského národa. Stejně jako u ostatních národů tvoří základ svébytnosti Romů společná historie, společně sdílený evropský prostor, kulturní identita a společný jazyk. Základním cílem je vytvoření nového přístupu majority vůči Romům, odrážející změny v Evropě. Na základě mnoha faktů

(Romové žijí téměř ve všech evropských zemích, jejich počet je mnohdy vyšší než počet obyvatelů některých zemí apod.) by měli Romové získat zastoupení v mezinárodním společenství. Podstatu existujících problémů tvoří interetnické vztahy většinové a romské populace. Jedná se o politický problém, který musí být řešen politickými nástroji a mechanismy. Jde o účast Romů v rozhodovacích procesech, přípravě, realizaci a kontrole opatření, která se jich dotýkají. Z toho vyplývá, že je nutná účast Romů v mezinárodních vztazích na základě statutu, vycházejícího z jejich legitimního postavení v Evropě.

Romská charta řeší také vnitřní záležitosti Romů, například mateřského jazyka romštiny, identifikaci Romů, etické a morální

otázky. Návrhy k vypracování Romské charty předkládaly jednotlivé komise direktoriátů, členové Výkonného výboru a také experti na mezinárodní právo přizvaní na jednání direktoriátů a komisí.

Zvláštní pracovní skupina se zabývá zpracováním všech návrhů, připomínek a doporučení od delegátů pléna, členských organizací a expertů. Výsledek této dlouhodobé práce bude předložen delegátům pléna ERTF, kteří rozhodnou o jeho schválení. Jedná se o historický dokument, který vyjádří tužby a potřeby Romů, ale také jejich vůli aktivně se podílet na naplňování ideálů evropského společenství, jimiž jsou demokracie, právní stát a lidská práva.

Dezider Giňa

Romani Charta la Evropakero Romano the Travelerengero forum

Angluni buči savi mušinel o Exekutivno komitetos ERTF te kerel, hin e propozicija pal e Romani Charta. Kada musaj te thovel le delegegenge kio III. Plenariko kidipen, savo avel andro Novebri Strasburkoste.

Kada politicko dokumentos vakerela pal savore mangipena the kamibena, save le Romen hin andre peskero dživipen. Musav te phenel pal koda so si akana the savi vizija dikhen o Roman anglal peste. O dokumentos akcentinel koda, kaj sar jekh koter andre evropakeri civilizacija hin koda, kaj but šel berša dživen jekhetanes avre nacijenca the o Roma.

Avke sar apš aver naciji, the le Romengeri existencija kerel jekhetani historia, jekhetano evropakero teritorium kaj dživen, kulturno iden-

tita the jekhetani čhib. Angluno cilos savo kempel hin koda, kaj pes te parovel e pozicija le gadžengeri kio Roma avke, sar oda kempel andre nevi situacija andre Evropa. Pal o but fakti, sar talam koda kaj o Roma dživen andre savore evropaska phuva a hine buter, sar andre varesave thema kampelas le Romenge te chudel peskeri representacija andro internacionalno jekhipen. Savoro so hin, džal avri khatal o interetnicka relaciji maškar o gadže the Roma. Kada hin politicko problem, savo musaj te rešisar el politicko instrumentenca the mechanismenca. Džal pal koda, kaj le Romen te avel participacija andro procesi kana pes keren deciziji, kisitinen the realizinine pes buča pal lende. Kolestar džal avri koda, kaj le Romen musaj te avel participacija

andro internacionalna relaciji khatal lengeri legitimno statusos andre Evropa.

Romani Charta rešinel the androne problemi maškar o Roma. Romani čhib, koda, sar pes o Roma identifikinen, eticka the moralna phučibena. O propoziciji ke buči pal e Romani Charta avenas khatal e komisiji le Direktoretendar, manuša khatal o Exekutivno komitetos, khatal o experta pal o internacionalno pravo the organizaciji. Kadı buči lena andro vasta o delegata le Plenostar u jon lena decizija pal kada historicko dokumentos savo vakerel pal o kamibena le Romengere the pal lengeri aktivno participacija andro ideali save hin e demokracija, legano the manušane čačipena.

Dezider Giňa

Brněnský IQ Roma servis si připomíná deset let své existence Věříme v potenciál lidí, s kterými pracujeme

Častými návštěvníky jsou děti

Foto: IQRS

Dne 3. listopadu oslavilo první desetiletí své činnosti občanské sdružení IQ Roma servis, které podporuje růst a rozvoj společenského uplatnění lidí ze znevýhodněných a ohrožených oblastí, zejména Romů. Z původních šesti zaměstnanců se organizace za deset let

rozrostla v tým 36 pracovníků, z působiště v Brně rozšířila činnost do deseti menších měst a obcí Jihomoravského kraje.

IQ Roma servis, o. s., pomáhá rodinám překonat životní krize, zvyšovat vzdělání, kvalifikaci a schopnost najít a udržet si zaměst-

nání. Sociální práci s lidmi v krizových životních situacích tedy v současnosti doplňuje preventivní práci s dětmi, mládeží i dospělými. „Pracujeme s klienty, ne pro klienty,“ popisuje hlavní princip práce občanského sdružení jeho ředitelka Katarína Klamková, která IQ Roma servis vede od jeho založení. „Naše práce stojí na tom, že věříme v potenciál lidí, s nimiž pracujeme.“

V dlouhodobé perspektivě chce IQ Roma servis nadále poskytovat osvědčené služby a programy pro klienty a plánuje intenzivněji se zaměřit na aktivizaci dovnitř komunity (kampaně a komunitní akce), na podporu vzdělávání romské mládeže s výraznějším zapojením rodičů. Uvažuje o investičním projektu na rekonstrukci nebo opravu vhodné a stabilní budovy, která by odpovídala rozvinutým programovým potřebám, a zvažuje i založení pobočky mimo Brno.

Organizace je financována z rozpočtu České republiky a Jihomoravského kraje, z evropských fondů a v posledních letech začala být sponzorsky zajímavá také pro subjekty podnikatelské sféry. Bližší informace o aktivitách IQ Roma servis naleznete na webových stránkách www.iqrs.cz.

Ivona Parčiová

Jednání o obtížné situaci Romů v Itálii

K oficiálnímu jednání o situaci Romů přijal 23. října italský ministr sociálních věcí Paolo Ferero představitele Evropského fóra Romů a Travelerů (ERTF). De'legaci vedl prezident ERTF Rudko Kawczynski.

Jednání se týkalo několika okruhů problémů romské populace, která je v Itálii trvale usídlená, ale také problémů Romů, kteří do Itálie přicházejí z balkánských zemí včetně Rumunska. Tragédie v Livornu, kde před časem uhořely čtyři romské děti, byla rovněž předmětem jednání. Veřejně se k této tragické události vyjádřil spisovatel Roberto Marlini a jeho kolegové ze skupiny italských spisovatelů Grupo Nr. One, kteří poukázali na to, že na místě tragédie bylo nalezeno roztavené

sklo. Kasim Cizmiz, předseda romské organizace z Říma, upozornil na situaci romských rodin z Rumunska, které se usadily v opuštěné továrně na okraji města a žijí v naprosto nelidských poměrech.

Kasim Cizmiz k tomu uvádí: „Situace rumunských rodin je neudržitelná a hrozí humanitární krize, pokud se okamžitě nepřijmou potřebná řešení. V těchto dnech zemřelo dvouměsíční dítě na podchlazení. Problémem je migrace velkého počtu Romů z Rumunska a bývalé Jugoslávie. Jsme ve velice obtížné situaci. Romové se na nás obracují, ale naše možnosti, jak jim pomoci v této zoufalé situaci, jsou zcela omezené. Je to humanitární problém, s nímž se musí vyrovnat pří-

slušné státní orgány. Naše organizace a její členové mohou v této práci pouze asistovat.“

Při jednání s ministrem Fererem byly vzneseny dotazy, jaké kapacity do řešení situace vloží italská vláda a zejména ministerstvo pro sociální záležitosti. Situace je velice složitá a bude jí nutné čelit společně. Představitel ERTF hovořil o nutnosti společného postupu romských organizací a příslušných úřadů. Je také třeba vidět, že Itálie teď musí řešit problémy, které vznikly mimo její území. Z jednání vyplynulo, že romské organizace v Římě začnou spolupracovat s římskou radnicí na řešení akutních problémů, které dramatičtější nadcházející zimní období.

Dezider Giňa

Kidipen pal e phari situacija le Romengeri andre Italija

Oficialno kidipen pal e situacija le Romengeri sas kerdo 23. 10. šerutnenca khatal o ERTF le ministroha pal o socialna buta Paolo Ferero andre Italija. O temeta sas pal o pharipena, save hin le Romen andre Italija, so ode dživen čirlatunestar the pal kole Roma, save andre Italija aven khatal aver phuva majbuter khatal e Rumunia.

Delas pes дума the pal e tragedija, savi pes ačhila foroste Livorno, kaj labile štar romane čhavore. Phundrades pal kada vakerdžas o spisovatelis Roberto Marlini the leskere amala khatal italska spisovatela Grupo Nr. One. Jon sikade pre koda, kaj pro than kaj pes ačhila e tragedija arakhla pes roztade sklenčini. O Kasim Cizmiz, šerutno khatal

romani organizacija andre Italija sikadža pre but bibachtali situacija le romane famelijenge, save avile andre Italija khatal e Rumunia. Jon pes thode te dživen andre purani tovarna, u ode dživen andro absolutno bibachtale kondiciji, andre save manuša našči dživen.

O Kasim Cizmiz paš koda phenel: „E situacija le romane famelijenge khatal e Rumunia pes nadel te likerel avri. Te pes takoj vareso nakerela, avela olestar humanitarno kriza. Andre kale dživesa mula duječhonengero čhavoro le šilestar. Baro problem hin e migracija. But Roma khatal Rumunia the Jugoslavia aven ade, u amen lenge nabirinas te pomožinel. Kada si humanitarno problem, savo musaj te lel andro

vast o manuša khatal e administrativa. Manuša khatal amari organizacija šaj paš kadi phari buči keren asistencija.“

Sar džala pal kada дума le ministroha Ferero, phučle o manuša khatal o romane organizaciji, save kapaciti thovela e italsko administrativa, majbuter o ministerstvo pal o socialna buča, andre kadi but phari situacija. Andre kadi situacija musaj te džan savore jekhetanes. O manuša khatal ERTF phende thekoda, kaja kempel te dikhel kaj andre Italija hin problemi, save pes hazdlile andre aver thema. Kajča akana, kana avel o šilipen, mušinen te kerel jekhetanes o romane organizaciji the e administrativa andro Řím.

Dezider Giňa

komentář

Frustrace z pokrytectví

KAREL HOLOMEK

V poslední době se stává, že věci nejsou nazývány pravým jménem a pokrytecky se vydávají za něco jiného. Toto pokrytectví v hodnocení dějů je možno nazvat traumatem současnosti.

Uvedu několik příkladů.

Poslední z nich je případ tzv. Kubiceho zprávy, která poukazovala na prorůstání zločinu do struktur společnosti a politiky. Kubice se dopustil přestupku tím, že na poradě šéfů policie všem dohromady vynadal, myslím si, že docela oprávněně. Bylo konstatováno ústy policejní mluvčí, že pan plukovník Kubice se dopustil přestupku proti etice chování. Nadále mu bylo doporučeno, aby stíhal a šetřil krádeže aut, a prorůstání mafie ať ponechá stranou. Tady nám policisté staví s vážnou tváří před oči něco, co je vzdáleno skutečnému stavu věci jako nebe a peklo. Dnes už je Kubice pryč ze služeb policie a s ním další policisté docela houfně opouštějí řady policejního sboru. Není se co divit.

Nahořklou příchutí falše má i výbor pro sladování osobního a profesního života se zaměřením na stabilitu rodin. Tady zase naši poslanci udělali kozla zahradníkem. Šéfem toho výboru je Lucie Talmanová, poslankyně za ODS a místopředsedkyně tentokrát Poslanecké sněmovny, která přinejmenším způsobila na 50 procent (to stačí) rozvrat původní rodiny premiéra. Nemíním moralizovat, ale proč zrovna tato dáma musí být předsedkyní právě takového výboru? Ostatně její názory svědčí o naprosté nekvalifikovanosti pro tuto funkci a nechce se mně ty její „moudré“ proslovy vůbec komentovat.

Skvělý příklad pokrytectví a doslova verbálních salt nám předvedl primátor Bém, když se vyjadřoval k projektu Národní knihovny architekta Kaplického od jednoznačné chvály k naprostému odsouzení. Zlí jazykové tvrdí, že chtěl zůstat věrný názorům svého šéfa na Pražském hradě, který se vyjádřil poněkud později než pan primátor; dosti nezvykle na svoje postavení, když se hodlal připoutat řetězem k něčemu na vybraném staveništi. Připustíme, že to je povinný folklor, ale na té náhodě primátorových obrátů musí být něco pravdy, takové náhody z úst čelního politika nejsou jen náhodami.

Podobných příkladů ze současnosti lze uvést desítky. Nejsou náhodné, mají svůj smysl a záměr. Mást lidi, aby dali pokoj a nepleli se do čeho nemají. Opak smyslu občanské společnosti! (Otcové na „mateřské“ prý působí velmi směšně a jejich společenské uplatnění je na nedůstojné úrovni.)

Když v roce 1968 vstoupila vojska Varšavské smlouvy do Československa, aby takzvané učinila přítrž kontrarevoluci, byla následně spousta lidí dotazována v rámci prověrek, jaký mají názor na vstup vojsk. Byli i tací, kteří řekli: „Je to sprostá agrese, která nemá obdoby!“

Prostě už nechtěli žít ve lži a nazvali věci pravým jménem. Většina ovšem v té lži zůstala a mlčela k normalizaci, jež následovala. Normalizace byla rovněž pokryteckou záležitostí.

Myslím, že pocity frustrace zažívali pak společně nejen ti, kteří nemlčeli, ale i ti, kteří mlčeli, ať už měli důvody jakékoliv, abych byl spravedlivý. Neměli bychom připustit nic podobného. Bohužel, zdá se podle všeho, že lži a pokrytectví se daří. Tady je jeden z důvodů obecné pasivity občanů na společenské a politické dění. Podobný stav, jaký tu panoval za normalizace.

S tím bychom se neměli smířovat a aspoň my, normální lidé, bychom měli nazývat věci pravdivě. To je první krok k fungující občanské společnosti.

Romská taneční skupina Luludinky, kterou tvoří děti ze Základní školy na Štolcově ulici v Brně pod vedením Dariny Říčkové, vystoupila v Domově důchodců na Nopově ulici. Odměnou za jejich taneční vystoupení byl velký potlesk od obyvatel domova. Není divu, že babičky a dědečci nechtěli tanečníky pustit z parketu, a že si vytleskali přídavek. Na konec jim ještě děti rozdaly drobné upomínkové předměty. (D.T.Š.)

Letošní festival se vydařil

Fanoušci moderní romské hudby

Foto: J. S. S.

Společenství Romů na Moravě pokračovalo v dobře zavedené tradici a již po šesté uspořádalo festival romských kapel zvaný Django Fest, na počest skvělého romského hudebníka Djanga Jeana Baptista Reinhardta, o němž jsme již v minulém čísle Romano hangos přinesli podrobný medailon z pera Vojtěcha Lavičky.

Letošní Django Fest se vyvedl. Účast byla obrovská a brněnská Fléda praskala ve švech. Návštěvníci byli dobře promícháni a všichni se ovidně dobře bavili. Kapely, které zde vystupovaly, představovaly dobrou celostátní úroveň. Vystoupila také africká taneční skupina Omo Oya, která přinesla do maratonu romských kapel potřebné osvěžení.

Vystupovali také Gipsy.cz a na ty jsem byl zvědav, protože jsem je ještě neviděl.

Zmiňuji se pouze o nich, protože jsem celý pořad nesledoval, bylo to nad mé síly. Ten hluk, ta tlačence, plno dýmu z cigaret, Romové kouří vždy a všude, a nesitelné vedro. Doprovodné jevy takových vystoupení.

Gipsy byli dobří a jejich první píseň, dá-li se tak jejich projev popsat, mne přímo ohromila.

Rytmus a způsob podání neodbytně působil na všechny přítom-

né a byl fascinující. V čem spočívala ta fascinace? Rozhodně ve velmi nápaditém aranžmá, které je zcela nové mezi romskými kapelami. Tímto aranžmá je úspěch zaručen, i když hráli a zpívali jen průměrní muzikanti. A jsou vůbec Gipsy romskou kapelou? Zpívají sice občas romsky, ale taky anglicky a česky, někdy jejich vystoupení má hodně blízko projevu španělských zpěváků, španělštinu však neuzívají. Gesta jsou někdy starosvětsky cikánská, jindy je to typický hip-hop, který lze spatřit i jinde. Houslista-šumař Vojtěch Lavička dokáže na housle hrát třeba i vleže, jen aby dodal patřičný glanc pověsti, která Gipsy oprávněně provází, a také, aby z hip-hopu něco zůstalo. O to se ostatně snaží i zpěvák raper Banga, jehož gesta a projev jsou neodolatelná. Gipsy rozhodně nejsou jen kapelou hip-hopovou, něco z tohoto žánru mají, ale jsou jinak docela zpěvní.

Pro Romy skutečně mohou něco udělat. Na závěr dokonce poprosili přítomné, aby je podpořili při nejbližším „slaviku“, kam se hodlají prosadit. Podali to tak, že to pomůže romské věci. Docela jsem jim uvěřil.

Karel Oswald

Django Fest roztančil ...

Dokončení ze str. 1

ly Gulo čar, do kterého se aktivně zapojilo i několik nejmladších diváků. Gulo čar uvedl publikum do varu svým postmoderním funkem a do napjatého očekávání vletěla na podium brněnská taneční skupina Live Dance. Krkolomné variace ohýbaly divákům krky a protáčely panenky, aby vůbec stíhali sledovat divoký chumel tanečnicků. Přišlo i na techno variaci tradičního tanga, které mladí pánové z Live Dancu absolvovali s nezbytnou rúží v puse. Po moderním disco tanci následovalo poněkud netradiční vystoupení skupiny Omo oya, která v Brně reprezentuje původní středoafričskou kulturu. Za doprovodu bubínků vyrazily před diváky dvě české a jedna africká tanečnice, aby rytmickým dupetem svých bosých nohou předvedly živelné africké tance. Vrchol vystoupení přišel ve chvíli, kdy se tanečnice vlnily pouze při minimálním osvětlení reflektorů a se zapaleny svíčkami, které dodávaly všemu mystickou atmosféru.

Po přestávce nadešla chvíle, kterou očekávala většina diváků: na pódiu se objevila čtveřice Gipsy.cz, která svou popularitou zastihuje v poslední době mnoho „bílých“ popových kapel

hlavního proudu a jejíž prodej desek dosahuje na české poměry velice slušných čísel. I přes nachlazení frontmana Radka Bangy se publikum dostalo záhy do varu a nikdo nepochyboval, že Gipsy.cz je skutečnou hvězdou večera. Radek si během vystoupení „stříhnu“ i několik apelů na mladé Romy v publiku, kdy je vyzýval k tomu, aby byli lepší, vzdělávali se a dokázali většinové společnosti, že jsou také jejími právoplatnými členy. Po závěrečném přídávku, kterým nemohlo být nic jiného, než skladba Romano hip-hop, která téměř zlidověla, se tlukot srdcí diváků pomalu uklidňoval.

K tomu také přispěla poslední kapela, poklidní Lopezovci. Jejich pomalé kytarové rytmy a táhlé zpěvy zklidnily rozpálené publikum, a to se pomalu začalo trosit domů s pocitem příjemně stráveného večera. Velké díky patří organizátorům, kteří nezištně kočirovali velkou akci, moderátorům večera Evě Bánové a Šarlotě Filové, městu Brno a klubu Fléda. Tento ročník nastavil latku docela vysoko, takže se můžeme nechat překvapit, co na nás organizátoři nachystají příště. Jelikož však Gulo čar bude v roce 2008 slavět deset let od založení, máme se na co těšit.

Jiří Salík Sláma

Integraci nelze vynucovat ...

Dokončení ze str. 1

Když jsi nastupoval do této práce a přijímal ji, měl jsi nějakou jasnější představu, co bude obnášet a jaké úkoly před tebou stojí?

Měl jsem velmi málo času na rozmyšlenou, s prací jsem se seznámával až těsně před nástupem a po něm.

Lidská práva představují široké pole z hlediska rovnosti mezi občany. Jak se v tak různorodém prostředí orientuješ a která oblast je pro tebe nejnáročnější?

Francouzská deklarace práv člověka a občana považovala za základní lidská práva svobodu, bezpečí, ochranu majetku a právo na odpor proti útlaku. Takto jsou v deklaraci definována, dále se v ní mluví též o dalších právech, jako je právo na kontrolu politické moci, kontrolu zdanění, o rovnováze mezi právy a povinnostmi apod.

Rovnost před zákonem a rovnost před Bohem neznamenají, že všichni lidé mají ve společnosti stejné postavení. Vynucovat něco takového by znamenalo ohrozit lidskou svobodu.

Nositel lidských práv je vždy konkrétní člověk, nikoliv skupina. Veřejná moc se musí zastat každého, jehož základní práva, tedy svoboda, bezpečí, majetek a lidská důstojnost, jsou pro jeho slabost ohrožena. Moje práce bohužel spočívá také v povinnosti odpovídat na různé nižší rady mezinárodních institucí.

Velmi se soustředím na práva pacientů, lidí odkázaných na sociální služby, zejména v ústavních zařízeních, na zacházení s vězni, na práva dětí ohrožených spory mezi rozvádějícími se rodiči. Velmi mne zajímá také romská otázka, tu však částečně opouštím, neboť se ji ujímá moje velmi schopná a nadějná kolegyně Soukupová. Nepodaří se vždy, aby moje práce byla produktivní, často nekoresponduje se skutečnou situací. Polovinu času mi zabírá formální administrativa, další polovinu konkrétní práce a z té stále ještě polovina patří práci v romské otázce.

Romové nejsou ve společnosti přijímáni příliš dobře. Jak vnímáš Romy ty s ohledem na jejich případné nedokonalosti, které jsou jim vyčítány (hluk, nepořádek, bydlení)?

Jednotlivé Romy, se kterými jsem se blíže poznal, považuji za slušné lidi a je mi potěšením být v jejich společnosti. Lidi, kteří se

chovají bezohledně ke svému okolí nebo kradou, bych za své sousedy nechtěl.

Vláda má již od roku 2000 na svých stolech Program romské integrace, který je každým rokem aktualizován. Máš pocit, že vláda tento program plní dostatečně?

Programy integrace Romů do společnosti jsou teoreticky celkem dobře zpracovány. Jejich prosazování do života však vázne. Ostatně stejně podobně jako u jiných skupin ohrožených sociálním vyloučením. Projevu se tu nedostatečná sociální práce v terénu. Některé programy sice fungují, nejsou však dostatečně koordinovány a není vždy zajištěna jejich dlouhodobá udržitelnost. Tato vláda je první, která se pokouší o systematický přístup. Tomu má sloužit i nově zřízená Agentura.

Ano. Tím se dostáváme k Agentuře. Domníváš se, že bude přínosem, tak jak je koncipována?

Cílem Agentury je systematicky prosazovat Programy romské integrace do života v konkrétních lokalitách, a to formou aktivizace a podpory lidí a institucí v místech, kterých se to týká. Tato vláda je první, která se o takový projekt pokouší. Očekávám od Agentury velký přínos mimo jiné i v tom, že umožní v praxi ověřit, které postupy jsou vhodné a ty pak plošně rozšířit.

Hlavním článkem činnosti Agentury je spolupráce s místními samosprávami. Je známo, že právě ty zrovna nepřekypují touhou o spolupráci v této oblasti.

Agentura by měla spolupracovat, alespoň zpočátku, především s těmi samosprávami, které o to stojí. Těm pomůže Agentura uvést v život a zkoordinovat různé programy integrace tak, aby se vzájemně doplňovaly, byly dlouhodobě udržitelné a bylo možné je zaplatit z evropských prostředků. Ostatní samosprávy si časem uvědomí, že ignorováním se problémů s vyloučenými lokalitami a jejich obyvateli nezbaví a dobrý příklad je přesvědčí.

Je už známo něco bližšího o umístění poboček Agentury a o jejím personálním obsazení?

Tato věc ještě není dořešena. Snad lze prozradit, že bude Ústředí Agentury a dvě pobočky, jedna v Čechách a druhá na Moravě. Konkrétní osoby nebyly ještě vybrány. Jisté je, že to musí být lidé

s velkou dovedností k vyjednávání.

Jakou budou mít Romové účast v Agentuře? Dá se předpokládat nějaký užší kontakt mezi Agenturou a romskou reprezentací? Tou mímím silné romské osobnosti.

Za romskou reprezentaci považuji především Radu vlády pro záležitosti romské komunity, zejména její občanskou část. S ní bude Agentura úzce spolupracovat. Někteří Romové se stanou pravděpodobně i zaměstnanci Agentury. Na místa úředníků bude vypisováno výběrové řízení. Není rozhodnuto, že budou vybráni právě členové Rady, nicméně Romové, kteří znají prostředí a splní další předpoklady, budou vítáni. Požadavek vzdělání bude rozhodující zejména pro pracovníky ústředí Agentury.

Nyní něco jiného. Je známo, že premiér prosazuje asimilaci, sám jsem to z jeho úst slyšel. V programu je dokonce v názvu „integrace“ Romů. Není to v rozporu?

Požadavek asimilace je vysílán vůči migrantům. Tradiční menšiny, mezi něž se počítají i Romové, jsou chráněny Chartou regionálních menšin a ochrany jejich jazyků. Tady je integrace jednoznačně podporována.

Osobně považuji naše Romy za přirozenou součást českého národa. Žijeme spolu již několik staletí. Oni sami se také tak deklarují. K plné integraci je nezbytné, aby se naučili dokonale mluvit a psát česky, získali pracovní kvalifikaci a stali se pro zaměstnavatele žádanou pracovní silou. Pro některé z nich je navíc třeba, aby se naučili větší ohleduplnosti ke svým sousedům a k veřejnému či cizímu majetku. Jestli Romové chtějí zdůraznit a zachovat některé prvky svojí zvláštní identity, záleží jen na nich. Vláda jim v tom bránit nebude. Naopak. Podporuje rozvoj romské kultury, literatury a jazyka. Bude tomu tak i nadále.

Poslední otázka. Domníváš se, že problém soužití mezi Romy a majoritou v ČR je řešitelný v dohledné době?

To, že žijeme vedle sebe a spolu, je nezvratná skutečnost. Snad se také postupně naučíme vidět jeden ve druhém člověka a vážit si ho. Pokud jde o odstranění nebo revitalizaci slumů, obávám se, že je to proces dlouhodobý, nejméně na generaci. Integraci nelze vynucovat násilím.

Karel Holomek

Vražda odstartovala v Itálii vypovídání balkánských Romů

Ani občanství Evropské unie již nepomůže nevídaným přistěhovalcům v Itálii. Poté co v úterý 30. října brutálně zavraždil poblíž jednoho z cikánských táborů v Římě rumunský Rom Nicolae Mailat Italku Giovannu Reggianiovou (47 let) vydala italská vláda nařízení, umožňující úřadům okamžité vypovídání cizinců, kteří představují „veřejné ohrožení“, a to včetně občanů Evropské unie.

Vládním dekretem nařízené opatření bude v platnosti pouze 60 dní, pokud je parlament neuzákoní. Žena, kterou našli v příkopu pokrytý blátem, zemřela po dvou dnech po napadení. Přední italské listy o případu referovaly na prvních stranách titulkou jako „Konec tolerance“ (Il Messaggero) apod. Ačkoliv ČTK neu-

dala etnicitu pachatele, pouze jeho státní příslušnost, italské a rumunské zdroje tak učinily. „Podle vyšetřovatelů ženu po znásilnění k smrti ubil buď kamenem, nebo deštníkem. Mladý Rumun byl loni v rumunském Sibiu odsouzen ke třem letům vězení. Pověst rumunských přistěhovalců na Apeninském poloostrově ale nevyšel. Právě naopak. Pouze potvrdil dlouhodobé statistiky, podle kterých je 75 procent zločinů v Římě spácháno právě Rumuny.“ (ČTK 2. 11.) Římský starosta a možný příští italský premiér Walter Veltroni prohlásil, že imigranti z Rumunska stojí za 76 vraždami, které byly v italském hlavním městě od června spáchány. „Nejednáme z pomstychtivosti, jsme však rozhodnuti udržet spravedlivou a vysokou

míru bezpečnosti našich občanů,“ prohlásil italský premiér a bývalý předseda Evropské komise Romano Prodi. Případy násilí připisovaného Romům z Rumunska a často končícího smrtí jsou údajně stále častější. V létě byl přepaden držitel Oscara režisér Giuseppe Tornatore a poté byl hospitalizován se zlomenou čelistí, v říjnu byl na nábřeží Tiberu ubit cyklista.

Naopak v srpnu poblíž Livorna žhář zapálil cikánské obydlí a při požáru uhořely čtyři romské děti z Rumunska ve věku 4, 6, 8 a 11 let. Za jejich duše se veřejně pomodlil papež Benedikt XII.

Podle domácích i zahraničních zdrojů (Reuters, Agentur AP, Sibiu News)

Albína Schwartzová

Vychází výroční číslo Bulletinu MRK

Muzeum romské kultury vydalo svou další, v pořadí již patnáctou ročenku – Bulletin Muzea romské kultury 15/2006. Podobně jako v čísle předchozím se o grafickou podobu bulletinu postaral Václav Juda, redaktorka obstarala Jana Kramářová.

Bulletin je jako obvykle řazen do dvou částí – Činnost muzea v daném roce a Odborná část.

V části Činnost muzea se čtenáři podrobně seznámí s celým širokým spektrem aktivit, které muzeum připravilo v roce 2006. Ve zprávách ze svých pracovišť představí jednotliví kurátoři nejzajímavější přírůstky sbírkových fondů muzea, díky fotoreportáži a třem podrobnějším příspěvkům mohou čtenáři

nahlédnout také pod pokličku terénní sbírkotvorné činnosti a dokumentace a navštívit původního moravského Roma a pamětníka romského holocaustu Jana Ištvána, bývalého ředitele internátní školy pro romské děti v Květušíně Miroslava Dědiče anebo posluchače Střední umělecké školy v Košicích.

Podrobně se seznámíte s výstavní a lektorskou činností muzea, prostřednictvím fotoreportáže můžete nahlédnout do několika sálů stálé expozice anebo si připomenout druhý ročník Brněnské muzejní noci.

Díky příspěvku sociální pedagogky Martiny Vyziblové, která v muzeu působí jako lektorka pro doučování, se dozvíte více o průběhu individuální práce s romskými dětmi a jejich rodiči.

Zajímavý pro vás může být exkurz na pracovní setkání romských výtvarných umělců, které se odehrálo na přelomu listopadu a prosince loňského roku v Budapešti.

Nově se můžete přenést do muzejního obchodu a prohlédnout si výběr literatury, který je zde k mání.

Odborná část bulletinu se tentokrát soustředí zejména na romskou literární autorskou tvorbu v ČR a ústní slovesnost. Navazuje tak na tematicky stejné zaměřenou výstavu Čalo vodi – Sytá duše, kterou muzeum připravilo v květnu 2006. V nálezočných zprávách pak vychází první část příspěvku Ctibora Nečase Matriky moravských Romů, kteří přežili nucenou tá-

borovou koncentraci, a také další část Zapomenutých vyprávění sběratele Miroslava Cvrka, který „své“ pověsti o Cikánech tentokrát objevil v oblasti Ruska, Rumunska a Maďarska. Bulletin přináší také celou řadu recenzí na romskou a romistickou literaturu.

Přehlédnout nelze ani ohlednutí za zesnulou hudební legendou Rinaldem Oláhem, nebo osobní vzpomínku Jany Horváthové Tři ženy - tři osudy na tři výrazné pamětnice holocaustu, s nimiž bylo muzeum po dlouhou dobu v kontaktu.

Ti, kterým unikla výstava s intského výtvarníka Alfreda Ullricha pod názvem Šestkrát nic na třech talířích, se mohou s jeho osobností a dílem seznámit v oddíle Z tvorby romských autorů – výtvarné umění.

Samotné 15. výročí založení Muzea romské kultury připomene čtenářům ve svém příspěvku Začínali jsme v jedné kanceláři Karel Holomek. Jako malé překvapení a dárek pro všechny příznivce muzea, bulletinu, romistiky a Romů připravila redakce Kumulativní rejstřík odborných příspěvků, který pojímá veškeré odborné příspěvky publikované v Bulletinu Muzea romské kultury v rozmezí let 1992 až 2006.

Křest Bulletinu Muzea romské kultury 15/2006 proběhne v prostorách Muzea romské kultury 20. listopadu 2007 a bude provázen videoprojekcí.

Jana Kramářová, redaktorka Bulletinu Muzea romské kultury

Rozhovor s romským spisovatelem Andrejem Giňou Gádžové nás dřív brali III.

Co se vám zamlouvá na nejmladší generaci?

Moc se mi toho nezamlouvá! Samozřejmě mají větší možnosti, a záleží na nich, jak to využijí. To znamená velkou práci sám na sobě. Abych něco dokázal, musím chodit do školy a učit se, protože když chci něco dělat, musím tomu rozumět. Znáám pár lidí, kteří studují, například na romské sociálně právní v Kolíně, ale povětšinou mám pocit, že mladí jsou na tom hůř než dřív, protože tehdy děti aspoň chodily do učení a ovládly praktické profese jako je zedník nebo zámečnick. Teď vyjdou ze základní školy a nedělají nic. Jak si vlastně ten život představují?

Třeba budou hledat lepší život venku.

Neznám to na vlastní kůži, ale všichni moji známí, co odešli, se nakonec vrátili. Nevím, jestli je to kvůli tamní vládě, která o ně nestojí, nebo proto, že jim nevyhovovalo jiné prostředí. Já se na to koukám takhle: Kdo neuměl nic tady, kde zná řeč a může se s lidmi domluvit, musí být v cizině úplně ztracený! Nezná jazyk ani poměry a nic nedovede. Nezbyvá mu než čekat na sociální dávky. Někdy ovšem lidé musí doslova utéct před rasovými útoky, a to je jiný případ.

V čem vidíte největší problém dnešního soužití Romů a Čechů?

Porozumění brání odlišné historické zkušenosti a žebříček hodnot. Pro Čechy, a obecně celý západní svět, stojí vzdělání nejvyšší, zatímco pro Romy je téměř na

posledním místě, zdá se jim nedosažitelné. Řada Romů ještě nepochopila, jak je důležité. Chybí jim schopnost uvažovat do budoucnosti: dnes si užívám a zítřek je ještě daleko.

Co by podle vás měli dělat sami Romové, aby se situace zlepšila?

Především si musí uvědomit nutnost integrace, která samozřejmě není jednoduchá. Naučit se víc brát za svá práva a využívat k tomu zákonné prostředky. Oni často neví, jak se mají v krizové situaci zachovat, což je velký problém. Měli by se obracet o pomoc ke svým voleným zástupcům – vždyť jsou taky voliči. Důležité ale je, aby se sami Romové starali, musí prostě chtít. A gádžové by Romům měli dát příležitost, především vytvořit podmínky, aby mohli pracovat.

Proč se Romové zjevným nespravedlnostem víc nebrání?

Protože většinou už rezignovali a nečekají ze strany gádžů nápravu. Jsou přesvědčení, že s tím, jak žijí, se nedá nic dělat. Jsou odjakživa zvyklí žít z ničeho, a tak se s tím málem, co jim stát poskytuje, jednoduše smířili a o nic nebojují.

Co brání romské reprezentaci, aby se názorově sjednotila?

Ale to je přece problém každého národa, nejen Romů. Češi jsou úplně stejní – kolik zájmů, tolik pohledů. Navíc, jak už jsem řekl, Romové rezignovali na to, co se děje kolem nich.

konec

**Respekt č. 37/2003
Karolína Ryvolová**

Romové v Evropě

Balkánské romské etnočtvrti mahaly IV.

Plovdiv-Stolipinovo

Plovdiv, známý též jako Filipopolis, je jedním z nejstarších měst Evropy. Vystavěn na skalách uprostřed planiny ohraničené ze severu horami Staré planiny a na jihu Rodopy jeví se přirozeně daleko živějším a jaksi přirozenějším městem než Sofie. Původně měl být Plovdiv hlavním městem, avšak stal se jen centrem zpočátku pouze autonomní provincie osmanské říše Rumelie, která byla později s Bulharskem sjednocena. Od hlavního nádraží kráčíme k středu města stinnou platanovou alejí (ulice Borise II.), která nás dovede k informačnímu centru, kde se na nás bodře usmívá

bulharský černoch, jakýsi zdejší Rey Koranteng, zřejmě symbol místní multikultury, jako u nás různí snědí televizní hlasatelé. Opětovně nikde nevidíme žádné Romy, jako bychom se neocítali ve městě, kde se rozkládá vůbec největší z mahaly – Stolipinovo. Po ubytování se tážeme majitelky hostelu, jak nejlépe dojít do Stolipinova a hned jsme varováni, že tam lze snad jen projet taxíkem a v doprovodu Bulharů, jinak špatně dopadneme. Nu, vyrážíme pěšky přes starobylý střed města, podél zbytků antického hipodromu a amfiteátru, kolem mešit a minaretů, podél sídla strany Ataka,

kde konečně vidíme prvního Roma, jak zebřá a je vyháněn uniformovaným mladíkem, zřejmě příslušníkem nějaké pořádkumilovné milice. Znak strany Ataka (jakási runa) jest častou sprejem vyvedenou ozdobou omítek.

U řeky Marice zabočujeme po proudu a vydáváme se předměstími podél zdi arménského hřbitova k v dálce rýsujícím se blokům paneláků. Procházíme továrními komplexy a po silnici již křížují valníky naložené kovovým šrotem, tažené koňmi a kočírované snědými obyvateli blížící se mahaly. Sprejem načrtnutý nápis Plovdiv – stolica, přizdobený hákovým křížem, a podchod zarostlý stromky a ucpaný odpadky nás vede neomylně: první blok paneláků již prosvítá (viz foto).

Dokonalá exkluze

Z jedné strany řeka, z druhé dálnice na Sofii, pás hřbitovů a botanická zahrada – taková je poloha Stolipinova, půl hodiny chůze od centra města. Představte si několik Luníků IX a Chanových naskládaných vedle sebe, odpoledne po výplatě sociálních dávek... Takový je první dojem z nedělní procházky u prvních bloků Stolipinova. Žije se venku – na ohni si peče rodinka čušky, tedy červené papriky, porcuje se maso, z paneláků vytéká z přízemí odpadová voda, chystají se reproduktory k veřejné hudební produkci, za zesilovačem pro efekt vybaveným očividně nefunkční obrazovkou počítače již sedí dýdžej. První bloky u tržiště jeví se řádně vybydleny, koberce

Pohled na část Stolipinova

suplují okna, z vchodů zírají díry po dveřích.

Další bloky se však již jeví úpravnější a vypovídají o vnitřní stratifikaci sídliště. Zabočujeme k nízkým domkům skrytým mezi panelovými bloky a ocitáme se na bazaru plném zboží z Turecka, boty, oblečení, kuchyňské zboží. Jsme mezi Turky nebo Romy? Z téměř čtyřiceti tisíc obyvatel Stolipinova se jen pět tisíc hlásí k romské národnosti a hranice se nedá

vymezit ani rozdělením na muslimy a křesťany, jedinou znatelnou mezí jsou bloky paneláků bez vchodových dveří a udržované bloky hned pár kroků od nich... Uprostřed lesa disků satelitů tyčí se věž kostela s obrovským čapím hnízdem na vrcholu. Oáza klidu uprostřed mumraje. Plovdiv se zdá najednou nesmírně daleko.

**Text a foto
Albína Schwartzová
(pokračování příště)**

Rasovou nesnášenlivost není třeba komentovat

u nás před 10 lety

Protiromská doložka

Pracovníci ministerstva obrany, kteří mají na starosti vytápění Vojenského historického ústavu v Praze na Žižkově, odmítli zaměstnat Romy jako topiče v kotelně. Tuto informaci přinesla 1. listopadu 1997 Mladá fronta Dnes. Svůj postup podle listu zdůvodnili tvrzením, že Romové mají příliš pochybnou pověst na to, aby jim vytápění ústavu svěřili. Lidé z prezidentské kanceláře i vládní rady pro národnosti byli tímto přístupem šokováni a jednání úředníků jednoznačně hodnotili jako rasistické. Mluvíci ministerstva obrany Milan Řepka na dotaz Českého rozhlasu řekl, že zatím nemá bližší informace o tom, že by pracovníci ministerstva, jež mají na starosti vytápění Vojenského historického ústavu v Praze na Žižkově, odmítli Romy jako topiče zaměstnat.

Zaměstnanci správy vojenského bytového fondu dali své stanovisko už 7. října 1997 dokonce na papír, když vysvětlovali svým nadřízeným, proč se v žižkovském ústavu netopí. „Vzhledem k tomu, že se jedná o objekt zvláštní důležitosti (můj názor), nemohl jsem a ani nemůžu přimout na místo topiče osoby s pochybnou pověstí, jako například osoby romského původu, bezdomovce, případně osoby bez české státní příslušnosti, které se na toto místo hlásily ve většině případech,“ stálo v dopise, který podepsali Petr Gajdica a Jiří Fuchs z vojenského bytového fondu.

Postup ministerských úředníků ovšem není ničím výjimečným. Rada pro národnosti ve své Zprávě o situaci romské komunity v České republice konstatovala, že některé úřady práce přímo do seznamu volných míst přidávají takzvanou protiromskou doložku, což v praxi znamená, že tato práce není pro Romy. Oba ministerští úředníci Gajdica a Fuchs kategoricky odmítají nálepku rasistů a tvrdí, že proti Romům nic nemají. Odpovědět na otázku, proč je tedy nechtějí zaměstnat, však uspokojivě nedokáží. „Beru to všeobecně, protože jsou s nimi špatné zkušenosti,“ tvrdí Gajdica. Zároveň však přiznal, že negativní osobní zkušenost s Romy nikdy neměl a ani pro něho dosud nepracovali. „Samozřejmě že jsou mezi nimi výjimky. Naši lidé jsou kolikrát horší než Romové. Ale na tyto manuální práce se hlásí takoví ti, znáte to holdující alkohol, kriminální živly a podobně,“ dodal Gajdica. Ivan Kukačka, nadřízený Fuchse a Gajdici, je z jejich postupu nešťastný. I on je však skálopevně přesvědčen, že jeho lidé rozhodně nejsou rasisty, jen se špatně vyjádřili. Stejně argumentoval v létě roku 1997 senátor Zdeněk Klausner, když obhajoval svá slova o vystěhování Romů z center měst. „Měli si dávat pozor na to, co píšou. Je to

nešťastné. Já s nimi promluví a budu chtít, aby mi to vysvětlili,“ řekl tehdy Kukačka. „Určitě to nebyl rasistický útok, jen použili neobratných výrazů. Gajdica byl potrestán za to, že nezajistil tepnání v ústavu, a ten dopis byl reakcí na trest. Chápu to tak, že se snažil vysvětlit, proč nezajistil něco, co měl za úkol.“

Lidé, kteří se zabývají ochranou lidských práv a národnostních menšin, se shodli, že jde zcela prokazatelně o nebezpečný projev rasismu. „Je to nepřijatelná forma rasismu, myšlení na principu kolektivní viny. Oni vlastně nevědí proč, ale pro jistotu jim práci nedají. Je to totální generalizace typu: všichni Romové jsou lumpové. Je to nebezpečné, protože to je nevědomá přirozenost slušného člověka,“ řekl psycholog Slavomil Hubálek. Prakticky totéž si myslel také náměstek ministra bez portfeje Viktor Dobal (ODA): „Pokud někdo označí osobu romského původu a priori za osobu se špatnou pověstí, pak je podle mě rasista.“

Jana Chalupová z prezidentské kanceláře, která čím dál ostřeji vystupuje proti sebemenším projevům rasové a národnostní nesnášenlivosti, byla přístupem obou úředníků zděšena. „Z jejich dopisu se zdá, že při obsazování místa topiče byla porušena Listina základních práv a svobod, a my tento dopis postupujeme ministerstvu obrany, aby mohlo učinit potřebná opatření,“ řekla Chalupová. Na ministerstvu obrany se potom k dopisu nechtějí nikdo blíže vyjádřit. „Provádíme jistá šetření, abychom mohli lépe posoudit, o co vlastně šlo,“ prohlásil Vladimír Lukovský z tiskového oddělení ministerstva, který byl ovšem se slovem rasismus zacházel jen opatrně. „Každopádně však mohu říci, že je to určitě něco, co se říci nemělo. Vyjádření pana Gajdici rozhodně nebylo šťastné,“ podotkl Lukovský.

(MF Dnes 1. 11. 1997)

KNIHY NA PRODEJ

Ilona Ferková: ČORDE ČHAVE / UKRADENÉ DĚTI

Dvojazyčná romsko-česká brožovaná kniha vyprávění ženy milující romský jazyk. S předmluvou Mileny Hübschmannové, jež autorce pomohla začít psát.

Cena 35 Kč + poštovné

Ladislav Herák-Arpy: ZA MŘÍŽEMI

(pravdivá zpráva o intrikách a násilí za zdmi věznic)

Zpověď člověka uvězněného ve valdické věznici plná zdrcujících zážitků.

Cena 25 Kč + poštovné

Vydalo Společenství Romů na Moravě, objednávky na telefonním čísle: 545 246 673 nebo na e-mailové adrese: rhangos@volny.cz.

Konečně někdo Romům pomáhá nejen řeči, pochvalují si uživatelé Internetová burza práce pomáhá lidem v hledání místa

Se snahou pomoci Romům při řešení jejich nezaměstnanosti přišlo před rokem a půl občanské sdružení Romea. Za dobu, co provozuje na internetových stránkách www.burza-prace.romea.cz Internetovou burzu práce nejen pro romské uživatele, se na jejích stránkách zaregistrovalo na 400 osob. Denně tak e-mailem dostávají nabídku nejen aktuálně volných pracovních míst.

„Tímto projektem se primárně snažíme podpořit vzdělanost a zaměstnanost Romů. Problém romské nezaměstnanosti je obecně známý, za ním však zdaleka ne vždy stojí pouhá nechuť pracovat. Mnozí Romové těžko shání práci kvůli nízké kvalifikaci, jiní se setkali s opakovanou diskriminací ze strany zaměstnavatelů. Přesto neupadnou do letargie a dál se snaží změnit svoji situaci. Právě těmito aktivními jedinci se snažíme pomoci. Nabízíme tedy na stránkách jedinou volnou pracovní místa či možnosti dalšího vzdělávání, jednak umožňujeme firmám a organizacím, které se zaměstnávají Romů nemají problémy, inzerovat na našich stránkách,“ vysvětlila koordinátorka projektu Stanislava Ondová.

Úřad práce je jedním z téměř padesáti subjektů, jejichž pracovní

nabídky lze na zmíněných stránkách nalézt. Jsou to například Kika nábytek, Student Agency, různé neziskové organizace jako R-mosty, romské středisko DROM, DDM Praha 3 – Klub Beztíže a další.

Od srpna je projekt propojen s aktivitou terénních zprostředkovatelů práce a Internetovým centrem, které jsou dalšími aktivitami občanského sdružení Romea. Vzájemným provázáním se výrazně zvyšuje možnost umístění nezaměstnaných Romů do práce. Do Internetového centra přicházejí lidé se žádostí o pomoc, za pomoci zde píšou svůj životopis, dozvídají se o pracovních možnostech, konzultují různé problémy týkající se zaměstnání. Dva terénní zprostředkovatelé práce se pohybují přímo v romské komunitě, pomáhají lidem v hledání práce a již zaměstnané osoby nadále kontaktují, monitorují a motivují.

„K dnešnímu dni máme již 25 zaměstnaných osob. Je to výsledek, který by nebyl, kdyby tito lidé neprojevili vážný zájem a nevynaložili vlastní aktivitu,“ shrnuje Ondová. „O mnoha dalších se kvůli internetové povaze projektu bohužel nedozvíme. Máme ale údaje, například z nedávného dotazníkového šetření, svědčící o tom, že existují

lidem, kterým projekt v různé míře pomohl. Ať už praktickými radami ohledně zaměstnání, které jsou na stránkách, nebo přímo v naleznutí zaměstnání,“ dodala Ondová.

Projekt Internetové burzy práce je součástí projektu Podpora Romů v Praze. Financován je v rámci Programu iniciativy společenství Equal.

Vaše příběhy

Ž. S., 20 let, Romka vyučená v oboru číšník-servírka, studium absolvovala s vyznamenáním.

Před nedávnem se přistěhovala z Pardubic do Prahy. Byla rok nezaměstnaná. Měla však zkušenosti se zaměstnáním jako servírka. Díky našim službám nyní pracuje jako servírka v nově se otvírající restauraci. „Se službami jsem byla velice spokojená, nikdo mi doposud tak nepomohl. Když jsem se přistěhovala z Pardubic do Prahy, tak jsem v podstatě nevěděla kudy kam,“ uvedla.

S. S., 27 let, Romka s ukončeným základním vzděláním.

Vykonávala několik profesí, z nichž poslední byla zástupkyně vedoucího v obchodním řetězci Hypernova. S místem však nebyla příliš spokojena, proto hledala jinou práci. Od 5. 6. 2007 pracuje jako prodávkačka bižuterie ve firmě Glass Components, která inzerovala na stránkách Internetové burzy práce. Právě díky nim se o volném místě dozvěděla. „Majitelé jsou Romové jako já, naše vztahy jsou velice kladné. Velice děkuji za vaše stránky, jsou prostě dobré a konečně někdo pomáhá Romům opravdu a ne jen řeči,“ napsala.

(romea)

Štít nad vstupem do internetového vzdělávacího centra sdružení Romea

Dům hrůzy vybarví, zklidní a zútulní

ČESKÉ BUDĚJOVICE – Pro okolí je to prostě dům hrůzy. Pomalované poštovní schránky, odpadky na chodníku. Do chodby s řadou netěsných oken fouká vítr.

V českbudějovické Vrbenské ulici v bývalé bytovné Jihočeských tiskáren je dnes šestatřicet městských bytů s nájemníky, pro něž je takové místo poslední šancí na střechu nad hlavou. Nejvíce je tu dětí. Teď všechny čeká změna. Místní Romové zde vytvořili samosprávu. Chtějí prostředí zlepšit.

Dům si totiž vybralo pro projekt soužití a tolerance občanské sdružení Lačo jilo, česky Dobré srdce tvořené z Čechů i Romů. A prvním krokem bylo právě vytvoření a obsazení místa správce domu.

„Jde o to, abychom se všichni domluvili na pořádku. Většinu nájemníků tady osobně znám, vyberu si z nich ještě několik pomocníků,“ těší se pětapadesátiletý člen sdružení Rudolf Horváth, který žije ve dvoupokojovém bytě s manželkou a dvěma vnoučaty.

Správce musí mít autoritu

Bývalou ubytovnu má na starost Správa domů České Budějovice. „V některých bytech tu žije až šest lidí, často se tu nájemníci mění. Někteří dokonce své byty nezákonně pronajímají, jiní ničí společný majetek. Řešením je správce, který bude mít autoritu,“ souhlasí ředitel správy domů Ladislav Volf.

„Říkají, že tu ničíme majetek, ale město do domu moc peněz nedává. V bytě mám zimu. Chtělo by to zateplit, vyměnit okna. Naše děti tady mají daleko do škol a školek,“ vypočítává zápory Gabriela Bugošová, matka dvou malých dětí.

Bugošová, která bydlela s rodiči, i tak může děkovat bytové komisi města. Moc bytů na přiděl není.

Projekt Lačo jilo má být přitom ukázkou toho, že lidé se dokážou domluvit za každé situace. Vymyslela ho českbudějovická výtvarnice Arana Mertlová, která už léta pracuje s romskými dětmi. Objevuje u nich talent pro umění a hudbu. „Plechový plot před domem

chceme pomalovat barvami a postavit tu pergolu, abychom se mohli venku scházet. Třeba si tam jen povídat,“ uvažuje Mertlová.

Podle další členky sdružení, bývalé českbudějovické zástupkyně vedoucí poradny pro nájemníky Marie Paukeřové, je podobný pokus v Česku ojedinělý. Sdružení by mělo nejen vytvářet příznivé prostředí, ale pomáhat jeho členům při problémech.

Poradna řeší případy, kdy sociálně slabí nájemníci platí soukromým majitelům bytových domů peníze za předražené služby a nájemné přímo na bankovní konta, aniž by dostávali roční vyúčtování s rozpisem plateb. V takové situaci byl předtím i Rudolf Horváth.

„Z bytu ve Vrbenské ulici mám velkou radost. Všechny nájemníky tady obejdou a vysvětlím jim, že musíme táhnout za jeden provaz,“ plánuje si Horváth.

Antonín Pelíšek
MF 30. 10. 2007

Co přinesl terénní výzkum na Karlovarsku Mapování historie a současnosti

Pamětnice Helena Siváková, Karlovy Vary

Muzeum romské kultury v Brně se snaží mapovat nejrůznější aspekty romské historie a kultury. Významnou součástí muzejní práce jsou proto terénní výzkumy, během nichž pracovníci navštěvují romské pamětníky, hudebníky, výtvarníky, řemeslníky, organizace atp. s cílem natočit s nimi audio – či videorozhovory, získat vzácné či zajímavé předměty do muzejních sbírek a zdokumentovat jejich život a tvorbu.

Na letošní rok Muzeum romské kultury získalo od Ministerstva kultury ČR ve výběrovém řízení dotaci ze státního rozpočtu, která je určena na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity. Cílem projektu nazvaného Dokumentace a popularizace hmotné a duchovní kultury Romů v ČR je původním terénním výzkumem prováděným ve všech krajích České republiky poskytnout široké veřejnosti obraz o životě a kultuře (hmotné i duchovní) našich Romů. Muzeum romské kultury tedy od počátku roku průběžně provádělo a provádí výzkum v několika vybraných lokalitách, které jsou velkým a dosud málo využívaným zdrojem poznání života a kultury Romů. Výzkum je spojený se snahou o doplnění sbírkových kolekcí muzea a též o vytvoření videodokumentu, které by přispěly ke zlepšení informovanosti veřejnosti o Romech u nás. Pro vykreslení objektivního obrazu

našich současných Romů je potřeba se ohlédnout i do minulosti a objasnit, jak se některé rody dostaly ze Slovenska do ČR. Proto byla také naplánována výzkumná cesta s cílem dokumentovat migraci Romů ze Slovenska do českého pohraničí. Tato poválečná migrace totiž nebyla ve vzpomínkách současných dosud dostatečně zachycena.

Výzkumná cesta se konala od 1. do 5. října a účastnili se jí čtyři zaměstnanci muzea. Před samotným výzkumem neproběhla kontaktáž vytipovaných pamětníků, jak tomu bývá zvykem, ale po domluvě s krajským koordinátorem pro romskou menšinu v Karlových Varech Pavlem Vaculíkem jsme se rozhodli vyhledat pamětníky přímo v jejich bydlišti. Kromě krajského koordinátora nám vyšli maximálně vstřícně především pracovníci Romského občanského sdružení Karlovy Vary, kteří nám věnovali svůj čas a několikrát i prostory k natáčení.

K tématu migrace jsme natočili čtyři videorozhovory s Romy z Karlových Varů, Chodova a Sokolova (69 až 79 let) a s respondentkou (57 let), jejíž vzpomínky na stěhování do Čech a po Čechách za prací doplňovaly předchozí vyprávění starší generace o pohled dítěte, které bylo nuceno s celou rodinou často měnit místo bydliště, školu i kamarády. Z výzkumu vyplývá, že Romové, kteří přicházeli na Karlovarsko v první migrační vlně

těsně po skončení druhé světové války, pocházeli hlavně z východního Slovenska (Bardejov, Michalovce); nejprve se tady podíleli na obnově válkou zničených měst a vesnic a později se zde trvale usazovali. Migraci podporoval stát, nebyl problém (kvůli poválečnému odsunu sudetských Němců) nalézt práci a bydlení. Jejich hlavními zaměstnavateli byla tenkrát na vesnici jednotná zemědělská družstva a ve městě velké průmyslové podniky a technické stavby. Rodiny z této migrační vlny jsou dnes považovány za starousedlíky a mezi ostatními Romy požívají náležitou úctu. Mohli bychom je označit za místní romskou nobilitu.

V Karlových Varech jsme se věnovali také výzkumu v oblasti sportu, konkrétně romskému fotbalovému klubu FC ROMA, který tu má dlouhou a úspěšnou historii. Byl založen již v roce 1969 a v různých podobách udržuje svou činnost nepřetržitě až dodnes. Klub byl dvanáctkrát mistrem republiky romských jednatelů a účastnil se mnoha prestižních turnajů doma i v zahraničí.

Zajímavé a podnětné bylo také natáčení karlovarské romské hudební skupiny Gipsy Hery Band, která vystupuje mimo jiné jako lázeňská kavárenská skupina. V jejím repertoáru je tradiční romská hudba specifickým způsobem konfrontována s různými hudebními styly (vázná hudba, moravská lidová hudba, jazz atd.).

Kromě zhruba šesti hodin natočeného materiálu a mnoha historických poznatků jsme získali i několik předmětů do sbírkových fondů, a tak můžeme prohlásit, že popisovaná výzkumná cesta byla velice úspěšná. Výsledky výzkumu budou pro veřejnost shrnuty jednak v krátkometrážním dokumentárním filmu, jednak budou přírůstky do sbírek získané při terénních cestách prezentovány ve výstavách muzea.

**Michal Schuster, historik
Simona Šreková, foto
Muzeum romské kultury Brno**

Natáčení u pamětníka Alexandra Demetera, Chodov

řekli a napsali o Romech

(blogeri www.idnes.cz)

„Zakládáme s Lianou Janáčkovou novou stranu, přidáte se taky?“ napsal již v pátek 13. července bloger Georgis Fasulis. Konečně bylo vyslyšeno marné volání všech slušných občanů. S paní senátorkou Lianou Janáčkovou jsme se rozhodli založit novou politickou stranu. Její pracovní název je zatím NSDAP – Národní skutečně demokratická aliance pracujících. Chceme, aby naše nová strana v nejbližší budoucnosti zabezpečila občanům, aby mohli žít v naší krásné zemi v bezpečí, neobtěžovaní problémem nejpalčivějším – věčnou romskou kriminalitou.

...Na co jsem chtěl, touto možná až brutální mystifikací co nejlhavičtěji upozornit, je téměř naprostá absence občanského a společenského odporu proti slově, která před rokem zazněla v osadě Bedříška na veřejném občanském shromáždění a nyní se dostala i na veřejnost nejširší. Tam už se nemluví o lidech jen jako o vředu, tam se otevřeně hovořilo o ostatních elektrických drátech! Pan místostarosta došel ještě dál, když mluvil o jejich Odstřelů! (...) A reakce veřejnosti? Po rozpačitém váhání, co z toho zas bude, a následném zjištění, že NIC, pomalu veřejný potlesk. (...) Proboha svatého, kam jsme se to s řešením romské problematiky až dostali? A kam se to řítíme? Raději nemyslet. (...) Né, nejsem žádný pseudohumanista (možná ani humanista), jsem jen obyčejný člověk, který má strach. Má strach, že při hledání cest, jak vybědnout z těchto závažných společenských problémů, nacházejí někteří politici velmi pohodlnou cestu, lemovanou tleskajícím procesím. Je to však cesta, která už tu jednou byla – v Německu 30. let minulého století. Kam tato cesta vedla, všichni vědí. Do pekla.

(přečteno: 934x)

„Cikánští lapkové útočili basebalovými pálkami. I na policii píše 9. října bloger Ondřej Šlechta: Skupinka romských výtržníků se v noci se soboty na neděli o minulém víkendu snažila dostat do areálu fotbalového hřiště ve čtvrti Pozorka v Dubí na Teplickou. Skupina však byla odhalena dvěma kolenjoudoucími, kteří na místo povolali městskou policii. Do příjezdu strážníků se však inkriminovaná skupina zlodějí stačila schovat. Když hlídka městské policie odjela a dotyční, kteří na podezřelou činnost vykonávanou poblíž uzamčeného vchodu do hřiště upozornili, odcházeli do daleké

restaurace Olymp, byli skupinou několika romských násilníků brutálně napadeni. Během tří minut, kdy jeden z napadených běžel pro pomoc do blízké restaurace a kdy již byla znovu zalarmována policie, přijely na místo další tři auta s cikánskými výrostky, ozbrojenými basebalovými pálkami. Výtržníci napadli i policisty, z nichž jeden akci odnesl rozseklým rtem. (...) Svědkové dodávají, že již zajištění Romové se policistům neustále pokoušeli vykrucovat a znovu útočit. Dále dodávají, že útočníci se vinu snažili svalovat na oběti a neustále vykřikovali o „rasismu“. Svědkem incidentu byla i místostarostka Dubí Petra Doubková, která verzi několika napadených plně potvrdila. Tento incident budí několik nepříjemných otázek. Dokáže vůbec někdo zastavit na mnoha místech České republiky (ke kterým severní Čechy nepochybně patří) neustále se stupňující kriminalitu nepřizpůsobivých jedinců? Dočkáme se podobných etnických bouří, jaké například zažila Francie před pár lety? Proč o podobných závažných incidentech, kde je naprosto bezdůvodně napadena nejenom skupina pokojných občanů, ale i policisté, neinformují česká masmédiá (...)

(přečteno: 779x)

Eržika krade, můžou za to všichni Romové a já nejsem rasista, napsala 1. listopadu za obyčejnou gádžovskou čaj (holku) se označující Andrea Bartošová: Ještě nedávno byl bratr Čunek neznámým regionálním politikem. Pak vystěhoval několik romských rodin (je vlastně jedno, jestli platily nájem nebo ne), prohlásil něco o „čištění od vředů“ a rázem z něj byla nová politická hvězda, předseda strany a vicepremiér. Ani o senátorce Janáčkové jsme neslychávali, popularitu jí přinesl až výrok o Romech za ostatními dráty (...) a udržet si křeslo v senátním výboru pro lidská práva také nakonec nebyl problémem. Inspirujeme se kolegové blogerů. Potřebujete zvýšit blogerskou karmu? Napište něco o romské kriminalitě. Je to vyzkoušený zaručený recept. A já si teď jdu popřemýšlet, kde všude by se to dalo ještě využít (...)

(přečteno: 1076x)

*Z blogů vybrala, nutně zkrátila
(vždy návažně tři tečky...)*
Albína Schwartzová

Příspěvky jsme nechali v původním znění, bez jazykových úprav

@ napsali jste nám @

Konečně byly aspoň jednou využity peníze z ESF efektivně, většinou se využijí na různé kurzy pro nezaměstnané a výsledek je nulový efekt, protože se absolventi vrátí nazpět do evidencí ÚP.

V Prostějově se prolomily ledy, deset Romů z řad klientů ÚP už čtyři měsíce pracují, TV ČT 1 to odvysílala 25. 9. 2007 v 18 hodin v reportáži a na stránkách www.upre-roma.cz je video. Jen se dívám, že romské noviny o tom nenapsaly ani řádek. Nebylo by vhodné, aby právě romský tisk o tom napsal reportáž?

novak@...

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782
e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram 2, 4, 9 zast. Tkalcovská, tram 3, 5, 11 zast. Dětská nemocnice.

Program na listopad 2007

Výstavy:

Jednou večer – sny?

autorská výstava Věry Kotlárové
obrazy, které by mohly mluvit, když vy budete tiše...
Mladá absolventka FaVU MU, oboru kresba a intermedia,
ve své tvorbě čerpá ze zážitků všedních dní.

Řemesla našich předků/ Sikhlardi buti – somnakuňi buti

tradiční romská řemesla netradiční formou
Nástroje a výrobky jsou zde postaveny do kontrastu se
současným komerčním pojetím řemesel. Výtvarný styl
výstavy reflektuje silnou hypermarketovou kulturu.

Další akce pro veřejnost:

ŠEDESÁTÁ (v rámci cyklu Kdo jsou Romové?)

20.11., 18:00, přednáškový sál
Problematika vývoje romského obyvatelstva českých
zemí v 60. letech 20. století
Zlatá šedesátá? Na jedné straně byli Romové zrovno-
právnění a došlo ke zlepšení jejich materiální situace, na

straně druhé však došlo k přetřhání tradičních vazeb
a norem.

Přednáší prof. PhDr. Nina Pavelčíková, CSc., vedoucí ka-
tedry historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity.
+ Křesť ročenky MRK – Bulletinu XV/2006 doprovázený
projekcí z výzkumných cest.

Stálá expozice:

Příběh Romů (etapa 1939–2005)

na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kul-
turu Romů

Otevřeno: út-pá 10–18,
poslední vstup 17.15
ne 10–17, poslední vstup 16.15

V prostorách recepce Muzea romské kultury je
otevřen obchůdek, kde si mohou zájemci zakoupit
romskou a romistickou literaturu, CD s romskou
tradiční i současnou hudbou a také výrobky rom-
ských řemeslníků.

UNHCR
United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

vyhlašuje X. ročník novinářské soutěže

Příběh uprchlíka o nejlepší příspěvek zpracovávající tematiku uprchlíků

Podmínky soutěže

1. Do soutěže lze přihlásit příspěvky publikované v tištěné, vyslané či
internetové podobě v období od 1. 11. 2006 do 31. 10. 2007. Příspěvky
budou posuzovány ve třech kategoriích: (i) tištěná a internetová média,
(ii) televize a (iii) rozhlas.

2. Soutěže se může zúčastnit libovolný novinářský útvar, tištěný,
audiovizuální nebo elektronický, který obsahově pokrývá tematiku
uprchlictví, tj. zachycuje okolnosti a příčiny útěku, azylovou procedu-
ru, období a podmínky exilu, integrační proces v exilu, případně
návrat do vlasti. Námětem mohou být i osudy slavných osobností,
které byly uprchlíky, respektive ta část jejich života, kterou prožili
v exilu. Stejně tak uvítáme i příspěvky zobrazující činnost pracov-
níků UNHCR či jiných humanitárních organizací, které se
bezprostředně zabývají pomocí uprchlíků.

3. Rozsah příspěvků v kategorii tištěná média je omezen pěti tiskovými
stranami, v kategoriích audiovizuálních médií 30 minutami.

4. Do soutěže se mohou přihlásit buď jednotliví publicisté, novináři
a studenti žurnalistiky, nebo celé redakce. Počet příspěvků od jednoho
autora či redaktora je omezen na tři. Příspěvky je třeba předložit
v podobě, v jaké byly publikovány.

5. Do soutěže budou přijaty pouze příspěvky, které splňují výše uve-
dené podmínky a které budou odeslány na shora uvedenou adresu
UNHCR k rukám Marty Miklušákové nejpozději v pátek 16. listopadu
(podle poštovního razítka). Obálku označte heslem SOUTĚŽ.

6. První cena v každé vyhlášené kategorii je spojena i s odměnou ve
výši 30 000 Kč. Ceny budou slavnostně předány v první polovině pro-
sínce tohoto roku. Pozvání budou autoři všech soutěžních příspěvků.

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

Náměstí Kinských 6, 150 00 Praha 5

Fax: +420 2 5719 9862,

Tel.: +420 2 5719 9860-1

E-mail: czepr@unhcr.org

www.unhcr.cz

Romano hangos

O nás

Regiony

Fotogalerie

Romano hangos
Romano hangos 2007
RH 2002-2006
RH 1999-2000
Noviny ke stažení

Odkazy
Django Fest
Partneři SRNM
Co by vás mohlo zajímat
Diskuze

Zaměstnanci
Vstup pro zaměstnance

Ke stažení:

**Najdete nás na nových
internetových stránkách
SRNM:**

www.srnm.cz
/cz/romanohangos.htm

Nejste vám lhostejné dění kolem vás? Chcete, aby se veřejnost dozvěděla nejen o problémech, které vás trápí,
ale také o aktivitách romské komunity ve vašem bezprostředním okolí?

Pište nám na: rhangos@volny.cz

Romano hangos si můžete objednat na tel. 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:	
☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Francouzská 84, 602 00 Brno. IČO: 26908000; Komerční banka
Brno-město; číslo účtu: 35-1366180207/0100. Cena ročního předplatného je 200 Kč.

Společenství Romů na Moravě

Francouzská 84, 602 00 Brno
Tel.: 545 246 673, e-mail: srnm@srnm.cz

Vydávání Romano hangos
podporuje
Ministerstvo kultury ČR

antidiskriminace.romea.cz

web proti diskriminaci
linka proti diskriminaci volejte
800 220 800

Romské internetové rádio vás pravidelně seznamuje s děním,
které se dotýká romské problematiky.
Zaposlouchejte se do romských veršů.
Ti, kteří věří ve věštby a horoskopy, mohou poznat svůj osud
v pořadu věnovaném astrologii a magii.
Vysílání je v češtině, romštině a angličtině.

Rádio Rota, V Tůních 11, 120 00 Praha 2
Tel./fax: +420 224 941 945, 7, 8
www.radiorota.cz; e-mail: iveta.demeterova@radiorota.cz